

INE MARTELL

DE KLEINE MATA HARI

INHOUD

Proloog	3
Haar put	5
Drie miljoen lichtjaren van huis	6
Nymfo	7
Van doekskes en stoppekes	10
Tiny	11
Bellen ze de politie ?	13
Parisiënneke	16
Nonkel is verliefd	18
De diavoorstelling	20
Bloed	23
Spiegel	25
Hongerige wolven	27
Onweerstaanbaar	28
Alles ontnomen	29
Blijf van mijn kleine meisje	31
Doodsbed	33
Ziekenbed	35
Kinderpsychiatrie	37
Vader is onschuldig	39
Gebroken	41
Heimwee	43
Ontsapt	46
De verloren dochter	48
Kerkhof	50
Het jawoord	52
Blijf van mijn kinderen	54
Breken	57
Bij de psychiater	59
Afscheid van Mata Hari	63
Nawoord	65
Dankwoord	66

PROLOOG

“Hé kleine meid, ik ben hier! Het is me gelukt!”

Mijn opluchting maakt plaats voor een angstig voorgevoel wanneer ik op haar neerkijk. Haar onwaarschijnlijk grote ogen lijken wel gebroken. Ben ik te laat? Met dichtgesnoerde keel en trillende vingers sla ik de wit kanten spreid van haar af. Ik neem haar bij haar dunne schouders vast en schud haar zachtjes. Enkele verdwaalde glasscherven glinsteren op haar nachtponnetje en dwarrelen in het rond door mijn steeds wanhopiger porren. Voorzichtig trek ik het glas uit haar ponnetje.

Ik staar naar mijn bloed dat over haar heen druppelt en draai mijn hoofd. De spiegel! Enkel de vergulde lijst is overgebleven. Bloed sijpelt in dunne straaltjes over mijn hoofd en langs mijn armen. Het nachtgewaad van het kleine meisje kleurt rood. Ze geeft geen krimp. Angst slaat me om het hart. Leeft ze nog wel? Roerloos en wit ligt ze daar in het grote bed dat haar wel op lijkt te slokken.

Het doodsbed!, schiet het door me heen. Al die tijd is ze daar blijven liggen, niemand heeft naar haar omgekeken. De tijd is hier blijven stilstaan. Grimmig kijk ik door het raam naar de populieren. Ze hebben hun fluisterende belofte om haar in een grafje te wiegen met de mooiste liedjes en zonnestralen te vangen in hun bladerdak en dan als een weldadige deken over haar heen te draperen, niet gehouden. Wat moet ik nu? Verslagen kijk ik in mijn kinderkamer rond. De commode met het lege marmeren blad, de smurfenknuffel in de hoek, de platen van Wham en Madonna onder een duimdikke laag stof verborgen en de beduimelde boeken waar ik in las tot mijn ogen prikten. Allemaal dode dingen die aan mijn verleden toebehoren.

De stilte maakt me banger dan het oorverdovende glasgerinkel van daarnet. Is er dan niets meer wat ik voor haar kan doen? Ik loop naar het raam en neem de wollige scharlakenrode gordijn van weleer tussen mijn vingers. Als een dunne vod hangt deze in mijn hand.

De populieren, als enige getuigen van wat zich eens in deze kamer afspeelde, staan star en met samengeperste lippen als soldaten in het gelid. Huiverend kruip ik het antieke bed in en trek de kanten spreid over ons heen. Mijn natte wang drukt zich tegen de hare aan. Liefdevol strijk ik een donkere streng haar opzij en fluister in haar oor :

“ik laat je nooit meer alleen.”

Haar ogen vallen dicht. De stilte wordt bruusk doorbroken.

“Je hebt die klein hoer teruggevonden. Zie je het nu zelf? Kijk naar haar!”, hoor ik vaders stem . “Daar ligt Mata Hari met haar zaadvragende ogen.”

Ontzet knijp ik mijn ogen stijf dicht en kruip nog dichtert tegen haar aan. Mijn hoofd bonkt. Een ijskoude hand grijpt naar mijn keel. Hier kan ik nooit tegen op. Het is allemaal tevergeefs

geweest. De reis vol gevaren. De donkere tunnel waar ik doorheen moest en waar geen einde aan leek te komen. De stinkende rottende brij waar ik door moest waden. Het daglicht dat ik moest ontberen. Ik had haar willen meenemen, haar bevrijden uit dit doodsbed en haar koesteren voor de rest van haar leven.

Muziek drijft de kamer binnen. Hoopvol gluur ik door mijn natte wimpers heen naar het raam. Maar de populieren geven geen krimp. Hun blaadjes die anders bij het minste zuchtje wind aanslaan en lieflijk zingen, laten me weer eens in de steek. In plaats daarvan drijft een lied dat me al ontelbare keren deed kokhalzen de kamer binnen. De man, wiens ogen treffend op die van vader gelijken, heft zijn hijgnummer aan. Het begint zachtjes maar naar het einde toe klinkt het steeds luider en luider tot het gehijg pijn doet aan mijn oren. Ik stop mijn vingers diep in mijn oren. Flarden van herinneringen doen mijn maag protesteren.

‘Je vais et je viens, entre tes reins.’

Mijn vader heeft dit liedje grijs gedraaid. Een onverteerbare zure smaak doet me kokhalzen. Vader staat daar weer voor me, met zijn broek op de grond.

“Moet ik hem er ’s insteken?”, grijnst hij vanachter zijn baard.

“Ze wil een piet in haar mond.”

Zijn ogen glinsteren vreemd. Hij loert naar het kleine meisje in het bed, vergiftigd door pillen en verziekt door zijn smerige fantasieën.

Is het moeders stem: “kleine smerige teef! Zelfs je eigen vader probeer je te verleiden!”, die het kleine meisje doet verroeren?

Plots gaat ze rechtop in het bed zitten, haar ogen gitzwart als een dreigende nacht die elk streepje maanlicht ontzielt. De doorrookte stem van Serge Gainsbourg houdt abrupt op. Haar bleke lippen trillen. STOP! Haar stem is het mooiste wat ik ooit heb gehoord. Ik jubel: ze leeft en ze laat zich eindelijk horen! Met één woord snijdt ze de stembanden van vader en moeder door.

STOP! In dat ene woord, vlijmscherp als glas, schuilen jaren van vernedering en verdriet. Degenen die mij het leven hebben gegeven en Mata en mij als klein meisje heel erg ziek hebben gemaakt zijn verdwenen door slechts één woord van haar! We hebben het gehaald! Glimlachend pak ik haar bij de hand en neem haar mee door de tunnel die plots veel lichter lijkt. Ik zoek haar ogen en lees daarin haar verlangen om bevrijd te worden van een zware last. “Schrijven,” zegt ze zachtjes. Ik knik. Ze zal er nooit over kunnen praten, haar pen is de enige manier om haar te helen en om haar verhaal te delen. Weifelend en met onvaste hand neemt ze de pen aan die smetteloos witte bladen zal bekladden en vervuilen met haar getuigenis. Elke pennenstreek wordt gedragen door diepe schaamte en haar machteloos lijden dat me doet dansen van woede als door duizenden horzels gestoken. Ze schrijft alsof haar leven ervan afhangt

HAAR PUT

Vanuit moeders kamer weerklinkt gesnik. Ik wil er voorbij glippen maar het is te laat. Laat ze welbewust haar deur half geopend zodat ik haar gegrien zeker zou horen? “Inez?”, jammert ze. Een deel van mij wil haar negeren, haar ellendig hoopje lichaam dat haar lakens weer eens zit vol te snotteren, gewoon achterlaten.

“Inez!”, blèrt ze opnieuw en ze richt zich op in haar bed.

De stoute opstandige dochter in me stikt haast in een ruw smakende wrokkigheid. Toch doe ik braafjes wat van me wordt verwacht. Ik zet me op het kriebelige tapijt naast haar bed, mijn rug tegen het nachtkastje aangeleund, en wacht af. Onwillekeurig vergelijk ik haar met vader. Hij is zeer onvoorspelbaar, verbijstert me telkens opnieuw en vernedert me met zijn gore praat.

Het oeverloos gejengel en gejammer zwelt aan. Ik kijk moeder niet aan want ik weet wat ze gaat zeggen. “Ik zie het niet meer zitten Inez, ik kan het niet meer aan. Je vader is een egoïst, nooit kan er een woord van liefde voor mij af. Hij heeft geen greintje respect voor me. Weet je wat hij gisteren tegen me zei?”, Ze gaat gewoon verder zonder me aan te kijken. Wat ik ook zou zeggen, het zou toch niets uitmaken. Het gaat haar er enkel om dat ik naast haar ben komen zitten en al haar miserie aanhoor.

“Hij zei : wanneer mag ik je put nog eens gebruiken?” Ik slik iets weg, leg mijn hoofd op mijn knieën. Put, dat woord is nog nieuw voor me, dat had ik hem nooit eerder horen zeggen. Dat bedoel ik dus wanneer ik zeg dat mijn vader vol verrassingen zit. “Als hij mij aanspreekt is het alsof hij het over een geslachtsdeel heeft : foef, trut, groes, stinkende schaambos.

Het gedrein gaat door. “Och Inez, je moest eens weten.” Ik krimp in elkaar, bol mijn rug en trek mijn knieën nog wat hoger.

“Soms wou ik dat die vent wat tegenkwam. Het is lelijk om te zeggen en als Onze-Lieve-Heerke mij zou kunnen horen wordt ik hiervoor nog gestraft, maar ...” Ik kan het niet meer aanhoren, laat haar woordenvloed op me afketsen en onderga het. Luisteren doe ik allang niet meer.

Zo gaat het steeds weer. Ik doe dienst als haar container waar ze alles in dumpt wat voor het daglicht verborgen moet blijven. Voor de buitenwereld is zij de lieve moeder. Net wanneer ik denk dat het voorbij is omdat ze haar benen uit het bed laat glijden en haar voeten in haar pantoffels steekt, laat ze snel nog iets verdwijnen in haar vuilbak.

“Als ik het durfde, als ik maar eens niet zo’n lafaard was, dan slikte ik een hele pot pillen” fluistert ze. Deze woorden vallen bovenop de stinkende rotte brij in me die krioelt van aangekoekte en onverteerbare resten.

DRIE MILJOEN LICHTJAREN VAN HUIS

1982. De zoete geur van popcorn doet me watertanden. Er zijn vooraan nog maar enkele rode pluchen stoelen vrij. “Ik heb je nog zo gezegd dat we vroeger moesten vertrekken” sist moeder. Boos draait ze haar hoofd naar vader die achter haar aanloopt. Mijn broers en ik sluiten de rij en proberen van hieruit in te schatten hoeveel plaatsen er nog zijn. “Vijf of zes nog!” zegt mijn oudste broer. Moeder versnelt haar pas want we zijn niet de enigen die nog een plaatsje zoeken. “Met onze smikkel vlak voor dat scherm moeten gaan zitten en na de film nog ’n stijve nek ook”, zucht ze.

“Irène, hou uw smoel en ga zitten” bast vader. Ik ga vlug tussen Joeri en Dimi zitten en hoop dat ze gaan ophouden met schelden. Vader had zo al niet veel zin om mee te gaan naar de film. “Allez Irène, waarom moet ik nu perse mee naar E.T. gaan zien? Dat is iets voor klein joeng.” Moeder hield niet op met zagen. “Wij gaan nooit is samen iets doen” en “Mia is die ook gaan zien met de Jef en hun klein mannen.”

Eindelijk worden de lichten gedimd en wordt het stil, op wat gekuch en geschuifel van enkele ongedurige kindervoetjes na. Op het witte doek zweeft een ruimteschip heen en weer. Het landt. Is het op aarde terechtgekomen? Een luik gaat open. Mannetjes met vreemde hoofden en afhangende armen komen naar buiten. Hun ogen, zo groot als vijvers, zijn op zoek naar iets. Plots weerklinkt een waarschuwingssignaal van het schip: gevaar! De wezentjes draaien zich om en haasten zich naar de vreemd glanzende bol.

Eén wezentje is echter te laat en blijft achter. Op de plek waar zijn hart hoort te zitten flonkert een oranje vuurbal. Hij zal vast heel bang zijn want hij is helemaal alleen. Ik schuif wat dichterbij Joeri. “Drie miljoen lichtjaren van huis” fluistert Joeri me toe. “Sst” snauwt een meisje, dat nota bene zelf lawaaiig aan het smikkelen is van een grote beker popcorn.

Zou vader het wel een leuke film vinden? Hij zit twee stoelen bij me vandaan. Wanneer ik mijn tranen probeer te smoren omdat E.T. wanhopig is omdat hij bij de andere wezentjes wil zijn en: “E.T. PHONE HOME” zegt, gluur ik naar vader. Hij doet net hetzelfde als ik en bijt op zijn lip. Ik zie een glinstering in zijn ooghoek.

Wanneer E.T. afscheid neemt van Elliot en hem voor het laatst met zijn lange vinger - die verschrompelde bloemen weer doet bloeien en pijn kan wegnemen - aanraakt, snuit moeder luid en aanstellerig haar neus. “Amaai, zo gebleit dat ik heb. Ne schone film hé Cois” stoot ze hem aan. “Kom, we gaan naar huis” beveelt vader en duwt haar voor zich uit.

NYMFO

Onder de middag kom ik steeds thuis boterhammen eten. “Moet je voor je eigen meegebrachte bokes in een refter op te eten nu ook al betalen? Laat die klein teef dan maar thuis komen eten , ik ben hier dan toch ook.” grijnst vader.

Onderweg schop ik tegen de beschimmelde hoopjes kastanjebladeren aan. Mijn wollen sjaal is klam door de wolkjes die ik er door heen blaas. Ik huiver en verheug me op de gloeiende thee die ik zal zoeten met twee scheppen suiker.

Om kwart over twaalf hang ik mijn rode sjaal over de radiator in de keuken te drogen. “Ruim straks de tafel af .” gebied vader. Hij schuift zijn stoel achteruit en grist een videocassette die op de rand van de keukentafel ligt. “Ik heb gedaan met eten.”, voegt hij er geheel overbodig aan toe. Er staat één bordje op de tafel waarop de door mijn vader zorgvuldig afgesneden kaaskorstjes drijven in een rood plasje.

Hij laat zich zakken in de lederen kussens, zijn hielen op de salontafel. Ik hang een builtje rozenbottel in mijn tas en giet er kokend water op. De broodzak staat nog open. Ik zucht : het zijn dezelfde donkere boterhammen van gisteren. Moeder was vast te vermoeid vanochtend nadat haar nachtdienst erop zat om een vers te halen. Ik steek het in de toaster en zoek in de kast naar confituur of smeerkaas.

Ik denk aan mijn moeder, zal ze geen slechte dromen hebben? Vanmorgen had ik me haast overslapen, dus heb ik haar niet meer gezien en nu weet ik niet of er vannacht weer een dode was. Ondanks de winterzon die pal op het keukenraam schijnt, huiver ik. Ik denk aan hoe ze vorige week vertelde dat er in het bejaardentehuis waar ze werkt weer een oude zak was gestorven. “Waarom sterven die altijd ’s nachts als ik moet werken? Kan ik de familie opbellen en hen afleggen” klaagde ze. Afleggen?

Ik durfde niet te vragen wat dat betekende, onstuitbaar ging ze verder. “Dan moet ik hen wassen en zien dat ze er goed uitzien voor de familie.” Hoe kan een dode er nu goed uitzien en vond ze het niet erg dan om hen te wassen? Ik probeer de gedachte van me af te schudden door te denken aan wat ik straks zal gaan doen als mijn boterhammen op zijn.